

Bruxelles, 7. ožujka 2023.
(OR. en)

7089/23

EDUC 83
ENV 200
CLIMA 109
SOC 159
JEUN 45
EMPL 114

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Predmet:	Zaključci Vijeća o vještinama i kompetencijama za zelenu tranziciju

Za delegacije se u prilogu nalaze navedeni zaključci Vijeća koje je Vijeće (obrazovanje, mladi, kultura i sport) odobrilo na sastanku 7. ožujka 2023.

Zaključci Vijeća o vještinama i kompetencijama za zelenu tranziciju

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

PODSJEĆA na političku pozadinu u pogledu vještina i kompetencija za zelenu tranziciju kako je navedeno u Prilogu ovim zaključcima.

NAGLAŠAVA zaključke Europskog vijeća od 9. veljače 2023.¹ u kojima se poziva na odlučnije i ambicioznije djelovanje za daljnji razvoj vještina potrebnih za zelenu i digitalnu tranziciju putem obrazovanja, osposobljavanja, nadogradnje vještina i usvajanja novih vještina kako bi se odgovorilo na izazove manjka radne snage i preobrazbe radnih mjesta, među ostalim u kontekstu demografskih izazova.

POZDRAVLJA predloženu inicijativu za Europsku godinu vještina 2023. i NAGLAŠAVA potrebu za zajedničkim naporima u pogledu usvajanja novih vještina i nadogradnje vještina za zelenu tranziciju na socijalno pravedan, uključiv i pošten način te jačanja konkurentnosti europskih poduzeća i otpornosti europskog društva.

PREPOZNAJE DA:

1. Globalni izazovi u području okoliša, klime i bioraznolikosti zahtijevaju hitan globalni odgovor. Zelena tranzicija i zaokret prema održivosti, uključujući prelazak na klimatski neutralno gospodarstvo, izazivaju potrebu za temeljitom preobrazbom našeg društva u više različitih sektora. Europa mora biti primjer drugima i ostvarivati ambiciozne ciljeve u području okoliša, klime i bioraznolikosti, poticati rast, konkurentnost i otvaranje kvalitetnih radnih mjesta te štititi okoliš i osiguravati pravedan prelazak na resursno učinkovitije i kružno gospodarstvo.

¹ Zaključci Europskog vijeća usvojeni na izvanrednom sastanku održanom 9. veljače 2023. (EUCO 1/23).

2. Kako bi zadržala konkurentsku prednost u području tehnologija za zelenu tranziciju i održivi razvoj, Europska unija mora znatno povećati masovan razvoj, uvođenje i demonstraciju novih tehnologija u svim sektorima i na cijelom jedinstvenom tržištu izgradnjom novih inovativnih lanaca vrijednosti. Otvorit će se nova „zelena radna mjesta”, neka će se radna mjesta zamijeniti, a druga redefinirati, zbog čega će biti potrebno promijeniti skupove vještina.
3. Ključno je nadovezati se na angažman i svijest o zelenoj tranziciji i održivom razvoju u društvu u cjelini. Temeljni element u olakšavanju zelene tranzicije i održivog razvoja jest stjecanje ključnih kompetencija u perspektivi cjeloživotnog učenja, uključujući ranu dob, što bi trebalo razmatrati na svim razinama i u svim oblicima obrazovanja, osposobljavanja i učenja. Važan je pristup održivosti na razini cijele institucije kojim su obuhvaćena sva područja djelovanja. Na temelju Preporuke Vijeća od 16. lipnja 2022. o učenju za zelenu tranziciju i održivi razvoj² hitno je potrebno pružiti potporu sustavima obrazovanja i osposobljavanja pri razvijanju vještina i kompetencija za zelenu tranziciju.
4. Vještine, kompetencije i skupovi vještina potrebni za zelenu tranziciju raznolike su prirode te se i dalje razvijaju i definiraju. GreenComp³, europski okvir kompetencija za održivost, opisuje „kompetencije za održivost” kao one kojima se obuhvaćaju znanje, vještine i stavovi potrebni učenicima svih dobnih skupina da žive, rade i djeluju održivo. „Zelene vještine” odnose se na stručne vještine koje su u svim sektorima i na svim razinama na tržištu rada potrebne za zelenu tranziciju, što uključuje otvaranje novih zelenih radnih mjesta. Odnose se i na transverzalne vještine potrebne za omogućivanje kritičkog razmišljanja, sustavnog razmišljanja, rješavanja problema i inovacija.

² SL C 243, 27.6.2022., str. 1.

³ Europska komisija, Zajednički istraživački centar, *GreenComp, europski okvir kompetencija za održivost*, Ured za publikacije Europske unije, 2022.

5. Zelena tranzicija može biti uspješna samo ako EU ima kvalificiranu radnu snagu za takvu tranziciju. Kako je navedeno u komunikaciji Komisije „Industrijski plan u okviru zelenog plana za doba nulte neto stope emisija”⁴, manjak radne snage, na koji upućuje stopa slobodnih radnih mjesta, udvostručio se u razdoblju 2015.–2021. u sektorima koji se smatraju ključnima za zelenu tranziciju, a potražnja za tehničkim vještinama potrebnima za zelenu tranziciju raste. Za prelazak na moderno, resursno učinkovito i konkurentno gospodarstvo hitno će biti potrebne zelene vještine te nadogradnja vještina i usvajanje novih vještina radne snage. Politike za inicijalno i kontinuirano, formalno i neformalno obrazovanje i osposobljavanje te ulaganja usmjerena na vještine i kompetencije za zelenu tranziciju ključni su za buduću otpornost i blagostanje Europe.
6. Inicijalno i kontinuirano strukovno obrazovanje i osposobljavanje (SOO), visoko obrazovanje i obrazovanje odraslih imaju ključnu ulogu u odgovaranju na potrebu za suzbijanjem klimatskih promjena i prilagodbom na njih, zaustavljanjem i preokretanjem trenda gubitka bioraznolikosti te ostvarivanjem zelene tranzicije tako što će se mladima i odraslima omogućiti stjecanje vještina i kompetencija koje su im potrebne za uspjeh na tržištu rada i u društvu koji se mijenjaju te doprinijeti razvoju zelenih rješenja s pomoću tehnoloških i društvenih inovacija. Inicijalno i kontinuirano strukovno obrazovanje i osposobljavanje te visoko obrazovanje mogu povećati svoj doprinos zelenoj tranziciji i održivom razvoju putem transnacionalne suradnje, primjerice u okviru saveza europskih sveučilišta i centara strukovne izvrsnosti.
7. Ispunjavanjem potreba različitih tipova učenika i tržišta rada, sustavi SOO-a i visokog obrazovanja mogu poticati zapošljivost, socijalnu uključenost, socijalnu koheziju i rodnu ravnopravnost, olakšati usvajanje novih vještina i nadogradnju vještina, među ostalim fleksibilnim i prilagodljivim prilikama za cjeloživotno učenje, te doprinijeti povećanju broja kvalificiranih radnika. U tom kontekstu i, ovisno o nacionalnim okolnostima, zahvaljujući obrazovanju odraslih može se i povećati sudjelovanje odraslih u osposobljavanju tijekom cijelog radnog vijeka, u skladu s potrebama za nadogradnjom vještina i usvajanjem novih vještina za zelenu tranziciju.

⁴ COM(2023) 62 final.

SLAŽE SE DA:

1. Prilagodba inicijalnog i kontinuiranog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, visokog obrazovanja i obrazovanja odraslih radi potpore zelenoj tranziciji zahtijeva mapiranje trenutanih i budućih potreba za vještinama, uključujući utvrđivanje novih profila radnih mjesta i skupova vještina, profesionalnih potreba i nedostataka u području vještina. Suradnja između pružatelja obrazovanja i osposobljavanja (javnih i privatnih), javnih tijela, istraživačkih organizacija, službi za zapošljavanje, socijalnih partnera, poduzeća i drugih relevantnih dionika, i na nacionalnoj i na regionalnoj razini, ključna je za utvrđivanje novih potreba za vještinama na tržištu rada. Nadalje, praćenje prelaska učenika na tržište rada, primjerice praćenjem osoba s kvalifikacijom u visokom obrazovanju ili srednjoškolskom strukovnom kvalifikacijom, može pomoći u pružanju informacija o, na primjer, usklađivanju ponude i potražnje te relevantnosti stečenih vještina i kompetencija.
2. Alati za prikupljanje informacija o vještinama mogu dodatno pomoći u utvrđivanju trenutanih i budućih potreba za vještinama. U tom kontekstu taksonomija vještina za zelenu tranziciju u okviru europskih vještina, kompetencija, kvalifikacija i zanimanja (ESCO)⁵ može doprinijeti zajedničkom razumijevanju vještina potrebnih za uspješnu zelenu tranziciju na tržištu rada i, na primjer, olakšati mobilnost učenika i radnika unutar EU-a. Ti alati također mogu pomoći državama članicama i pružateljima obrazovanja i osposobljavanja da utvrde zelene elemente koji bi mogli biti dio inicijalnog i kontinuiranog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja ili kvalifikacija u visokom obrazovanju i mogućnosti učenja, kao i obrazovanja odraslih.
3. Osiguravanje ažuriranog i relevantnog sadržaja inicijalnog i kontinuiranog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, visokog obrazovanja i obrazovanja odraslih nužno je s obzirom na promjene u profilima radnih mjesta i pojavu novih zanimanja kao rezultat zelene tranzicije. Strukovno obrazovanje i osposobljavanje te visoko obrazovanje trebalo bi stoga preispitati stvaranjem novih kvalifikacija ili uključivanjem zelenih vještina u postojeće kvalifikacije kada je to relevantno i potpuno u skladu s institucionalnom autonomijom i akademskom slobodom.

⁵ ESCO (europske vještine, kompetencije, kvalifikacije i zanimanja) europska je višejezična klasifikacija vještina, kompetencija i zanimanja.

4. Obrazovanje i osposobljavanje trebali bi odgovarati potrebama osoba koje započinju inicijalno obrazovanje i osposobljavanje, kao i osoba koje moraju unaprijediti svoje vještine i kompetencije kako bi ispunile zahtjeve svojeg sadašnjeg radnog mjesta ili kako bi prešle na nova radna mjesta i sektore koji su u ekspanziji. Stoga je potrebno da države članice, pružatelji strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te visoka učilišta istraže inovativne i fleksibilne načine pružanja mogućnosti učenja za zelene vještine, među ostalim u području STEAM-a, ako je to izvedivo razvojem malih i prilagođenih modula učenja koji, među ostalim, mogu rezultirati mikrokvalifikacijama. Nadalje, postoji i potreba za razvojem obrazovanja odraslih na sekundarnoj i tercijarnoj razini, među ostalim fleksibilnim oblicima učenja kojima se omogućuju ažuriranje, proširivanje i produbljivanje kompetencija. Pozornost bi trebalo posvetiti i potvrđivanju i priznavanju ranijih postignuća u radu i stečenih vještina, kao i, ovisno o nacionalnom kontekstu, certificiranju ili akreditaciji relevantnih vještina i kompetencija. Iako učenje kroz rad, uključujući pripravništvo i naukovanje, doprinosi tranzicijama na tržištu rada, pronalaženje relevantnih radnih mjesta može biti izazov u novim industrijama koje se brzo razvijaju, kao i u poduzećima koja se moraju prilagoditi novim okolnostima. Stoga postoji potreba za alternativnim načinima pružanja mogućnosti učenja u radnom okruženju kako bi se učenicima pomoglo da steknu nove zelene vještine.

5. Nastavnici i voditelji osposobljavanja u inicijalnom i kontinuiranom strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, visokom obrazovanju i obrazovanju odraslih imaju ključnu ulogu u zelenoj tranziciji tako što učenicima omogućuju stjecanje suvremenih strukovnih, tehničkih i drugih vještina i kompetencija potrebnih i u novim zelenim industrijama i za odgovor na razvoj potreba u postojećim industrijama. Stoga je ključno dodatno razvijati i ažurirati znanje, vještine i kompetencije nastavnika, voditelja osposobljavanja i osoblja podupiranjem mogućnosti za kontinuirani profesionalni razvoj, vrednovanjem sudjelovanja u obrazovnim aktivnostima usmjerenima na vještine i kompetencije za zelenu tranziciju tijekom karijere te promicanjem suradnje i uzajamnog učenja među pružateljima strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, visokim učilištima, istraživačkim organizacijama, poduzećima i drugim dionicima. Nadalje, za poboljšanje i podupiranje tog razvoja ključno je vodstvo organizacija za obrazovanje i osposobljavanje.
6. Potrebne su ciljne mjere kako bi se mlade i odrasle osobe, neovisno o rodu i socioekonomskom podrijetlu, uključujući mlade i odrasle iz ruralnih i udaljenih područja kao što su najudaljenije regije EU-a, potaknulo da se uključe u mogućnosti učenja za zelene vještine. To uključuje, prema potrebi i potpuno u skladu s institucionalnom autonomijom i akademskom slobodom, uklanjanje postojećih prepreka i barijera svim oblicima učenja, kao što su pitanja povezana s mobilnošću, pristupačnošću, rodno uvjetovanim nejednakostima i stereotipima, usmjeravanjem, informiranjem, financijskom potporom pojedincima, uslugama potpore za učenike i priznavanjem prethodnog učenja. Sudjelovanje žena i muškaraca trebalo bi poticati i podupirati u jednakoj mjeri s pomoću učinkovitih sustava cjeloživotnog usmjeravanja, uz inicijalno obrazovanje i daljnje osposobljavanje savjetnika za profesionalno usmjeravanje i drugih stručnjaka za profesionalno usmjeravanje.

Poziva DRŽAVE ČLANICE da, uzimajući u obzir institucionalnu autonomiju i akademsku slobodu te u skladu s nacionalnim okolnostima, navedena pitanja uzmu u obzir pri:

1. daljnjem razvoju ključnih kompetencija i kompetencija u pogledu održivosti u perspektivi cjeloživotnog učenja, među ostalim od rane dobi, na svim razinama i u svim oblicima obrazovanja, osposobljavanja i učenja⁶;
2. razvoju sustava inicijalnog i kontinuiranog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i visokog obrazovanja te ponuda obrazovanja za zelenu tranziciju, kao i obrazovanja odraslih, primjerice s pomoću mikrokvalifikacija;
3. uključivanju pružatelja obrazovanja i osposobljavanja, istraživačkih organizacija, poslodavaca, socijalnih partnera i drugih relevantnih dionika u zajedničko utvrđivanje potreba za usvajanjem novih vještina i nadogradnjom vještina za zelenu tranziciju, uključujući javno-privatnu suradnju;
4. podupiranju i poticanju pružatelja inicijalnog i kontinuiranog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, visokih učilišta i ustanova za obrazovanje odraslih u razvoju i ostvarivanju prilika za učenje za zelenu tranziciju, uključujući mogućnosti učenja u području STEAM-a;
5. podupiranju nastavnika, voditelja osposobljavanja, osoblja, stručnjaka za profesionalno usmjeravanje i rukovoditelja u stjecanju i ažuriranju znanja, vještina i kompetencija potrebnih za doprinos zelenoj tranziciji i održivom razvoju promicanjem inicijalnog osposobljavanja i kontinuiranog stručnog usavršavanja;

⁶ U skladu s Preporukom Vijeća od 16. lipnja 2022. o učenju za zelenu tranziciju i održivi razvoj i Preporukom Vijeća od 22. svibnja 2018. o ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje (SL C 189, 4.6.2018., str. 1.).

6. poticanju i podupiranju pojedinaca da sudjeluju u mogućnostima učenja, nadogradnje vještina i usvajanja novih vještina, u okviru formalnog i neformalnog obrazovanja, kao i u mobilnosti za zelenu tranziciju;
7. iskorištavanju dostupnih alata EU-a i nacionalnih alata i programa financiranja kao što su Erasmus+ i ESF+ za potporu vještinama i kompetencijama za zelenu tranziciju, uključujući razmjenu dobre prakse i aktivnosti uzajamnog učenja.

Poziva KOMISIJU da, uzimajući u obzir supsidijarnost i nacionalne okolnosti, uzme u obzir ove zaključke pri:

1. promicanju uzajamnog učenja i razmjene dobre prakse u području vještina i kompetencija za zelenu tranziciju među državama članicama, socijalnim partnerima, pružateljima obrazovanja i osposobljavanja, istraživačkim organizacijama, industrijama i drugim relevantnim dionicima;
2. podupiranju transnacionalne suradnje i razmjene dobre prakse povezane s vještinama i kompetencijama za zelenu tranziciju, među ostalim putem razmjene studenata i osoblja u okviru programa Erasmus+ te suradnje između ustanova za obrazovanje i osposobljavanje, kao što su savezi europskih sveučilišta i centri strukovne izvrsnosti;
3. uključivanju pružatelja obrazovanja i osposobljavanja, industrijskih ekosustava, socijalnih partnera i svih relevantnih dionika, među ostalim na regionalnoj i lokalnoj razini, u okviru Pakta za vještine, u zajedničko utvrđivanje potreba za usvajanjem novih vještina i nadogradnjom vještina za zelenu tranziciju;
4. daljnjem razvoju baze dokaza za vještine i kompetencije za zelenu tranziciju suradnjom s Cedefopom i drugim relevantnim organizacijama, bez stvaranja novih obveza izvješćivanja ili dodatnog opterećenja za države članice;

5. nastavku rada sa Stalnom skupinom za pokazatelje i mjerila na razvoju mogućih pokazatelja ili ciljeva na razini EU-a u području održivosti, uključujući ozelenjivanje sustava obrazovanja i osposobljavanja;
 6. daljnjem promicanju postojećih alata i programa EU-a za potporu vještinama i kompetencijama za zelenu tranziciju, u bliskoj suradnji s državama članicama;
 7. provedbi i pripremi inicijativa kojima je cilj povećati konkurentnost Europe i njezinu buduću spremnost te poduprijeti države članice u postizanju uspješne zelene tranzicije u obrazovanju i osposobljavanju te putem njih.
-

Politička pozadina

1. Preporuka Vijeća od 22. svibnja 2018. o ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje, SL C 189, 4.6.2018., str. 1.
2. Preporuka Vijeća od 24. studenoga 2020. o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (SOO) za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost, SL C 417, 2.12.2020., str. 1.
3. Rezolucija Vijeća o strateškom okviru za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja u smjeru europskog prostora obrazovanja i šire (2021.–2030.), SL C 66, 26.2.2021., str. 1.
4. Rezolucija Vijeća o novom europskom programu za obrazovanje odraslih za razdoblje 2021.–2030., SL C 504, 14.12.2021., str. 9.
5. Preporuka Vijeća od 5. travnja 2022. o jačanju veza radi djelotvorne europske suradnje u području visokog obrazovanja, SL C 160, 13.4.2022., str. 1.
6. Zaključci Vijeća o europskoj strategiji za osnaživanje visokih učilišta za budućnost Europe, SL C 167, 21.4.2022., str. 9.
7. Preporuka Vijeća od 16. lipnja 2022. o osiguravanju pravedne tranzicije prema klimatskoj neutralnosti, SL C 243, 27.6.2022., str. 35.
8. Preporuka Vijeća od 16. lipnja 2022. o europskom pristupu mikrokvifikacijama za cjeloživotno učenje i zapošljivost, SL C 243, 27.6.2022., str. 10.
9. Preporuka Vijeća od 16. lipnja 2022. o individualnim računima za učenje, SL C 243, 27.6.2022., str. 26.
10. Preporuka Vijeća od 16. lipnja 2022. o učenju za zelenu tranziciju i održivi razvoj, SL C 243, 27.6.2022., str. 1.